

KOMISIJA EVROPSKIH SKUPNOSTI

Bruselj, 23.11.2007
COM(2007) 739 konč.

**SPOROČILO KOMISIJE SVETU, EVROPSKEMU PARLAMENTU IN
EVROPSKEMU EKONOMSKO-SOCIALNEMU ODBORU**

v skladu s členom 5 Direktive 2000/84/ES o ureditvi poletnega časa

SPOROČILO KOMISIJE SVETU, EVROPSKEMU PARLAMENTU IN EVROPSKEMU EKONOMSKO-SOCIALNEMU ODBORU

v skladu s členom 5 Direktive 2000/84/ES o ureditvi poletnega časa

(Besedilo velja za EGP)

OZADJE

Svet in Evropski parlament sta 19. januarja 2001 sprejela Direktivo o ureditvi poletnega časa¹.

Člen 5 Direktive predvideva, da mora Komisija Evropskemu parlamentu, Svetu in Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru predložiti poročilo o vplivu določb Direktive na zadevne sektorje. Člen 5 tudi predvideva, da mora biti poročilo pripravljeno na osnovi podatkov, ki jih Komisiji sporoči vsaka država članica najpozneje do 30. aprila 2007.

To sporočilo predstavlja poročilo, zahtevano na podlagi člena 5 Direktive 2000/84/ES.

1. KRONOLOŠKI PREGLED EVROPSKE ZAKONODAJE

Večina držav članic je uvedla poletni čas v sedemdesetih letih, nekatere pa so ta ukrep izvedle že veliko prej za različno dolga obdobja.

Prva direktiva z dne 22. julija 1980, ki je stopila v veljavo leta 1981, je določala samo en skupni datum začetka poletnega časa. Sledeče direktive so določile skupni datum začetka, t.j. zadnja nedelja v marcu, in dva datuma prenehanja poletnega časa: enega za celinske države, t.j. zadnja nedelja v septembru, in enega za Združeno Kraljestvo in Irsko, t.j. četrta nedelja v oktobru. Ta ureditev je trajala do sprejetja Sedme direktive 94/21/ES z dne 30. maja 1994, ki je prvič določila skupni datum prenehanja poletnega časa, t.j. zadnja nedelja v oktobru, od leta 1996 dalje. Ta direktiva je 16 let po sprejetju Prve direktive končno uvedla popolno usklajevanje časovnega razporeda. Osmo direktiva 97/44/CE² Evropskega Parlamenta in Sveta z dne 22. julija 1997 je podaljšala določila Sedme direktive za obdobje štirih let (od leta 1998 do vključno leta 2001).

Nazadnje je sedanja direktiva podaljšala določila Osme direktive za nedoločen čas (za razliko od vseh prejšnjih direktiv). Kot je razloženo v uvodnih ugotovitvah Direktive, je za dobro delovanje določenih sektorjev nujno potrebno stabilno dolgoročno načrtovanje. Rečeno pa je tudi, da je treba izvajanje Direktive spremljati na podlagi poročila Komisije.

¹ UL L 31, 2.2.2001, str. 21.

² UL L 206, 1.8.1997, str. 62.

2. POVZETEK POGLOBLJENE ANALIZE KOMISIJE O VPLIVIH POLETNEGA ČASA

Preden je Komisija predlagala Deveto direktivo, je opravila poglobljen pregled vplivov poletnega časa v državah članicah Evropske Unije, t.j. vplivov spreminjanja ure dvakrat letno, in dejstva, da je zjutraj bolj temno in zvečer bolj svetlo.

Študijo je tedaj opravil neodvisen svetovalec. Svetovalec je imel nalogo, da upošteva različne obstoječe študije o tej temi, tako na ravni Skupnosti kot na ravni držav, da sodeluje s strokovnjaki z različnih področij, ki jih vprašanje zadeva, da se posvetuje z zainteresiranimi stranmi in državami članicami ter da na osnovi opravljenih analiz in preučevanj predloži priporočila.

Na osnovi te študije je Komisija v predlogu sedanje direktive predstavila naslednje glavne zaključke³:

1. Več kot 20 let po sprejetju Prve direktive o tej temi so gospodarski sektorji, za katere velja, da jih to najbolj zadeva, predvsem **kmetijstvo, turizem in promet**, vključili poletni čas v svoje dejavnosti in se ne sprašujejo več o razlogih zanj.
2. V **prometnem sektorju** je uvedba popolne harmonizacije koledarja omogočila odpravo večjih ovir, ki so se pojavljale v preteklosti.
3. Poletni čas omogoča, da se v večernih urah izvajajo vse vrste **dejavnosti za prosti čas** v veliko prijetnejših pogojih zaradi naravne svetlobe.
4. Glede na nasprotujoče si študije o tej temi je nemogoče sprejeti enotne zaključke o vplivu poletnega časa na **okolje**. Ta ugotovitev se še posebej nanaša na vprašanje, ali poletni čas spodbuja ali zavira nastajanje ozona v primerjavi z možnostjo, da se ura ne bi spreminjala.
5. Poletni čas prispeva k **varčevanju z energijo**, saj se zvečer porabi manj elektrike za razsvetljavo, ker je bolj svetlo. Vendar pa je od tega prihranka treba odšteti povečano porabo energije za jutranje ogrevanje ob začetku poletnega časa in povečano porabo goriva zaradi povečanega prometa ob večerih, ko je bolj svetlo. Poleg tega so dejansko doseženi prihranki težko določljivi in vsekakor sorazmerno majhni.
6. Večina možnih učinkov poletnega časa na **zdravje** je povezanih z dejstvom, da se mora telo prilagoditi na spremembo ure aprila in oktobra. Strokovnjaki se na podlagi raziskav ter znanja in izkušenj strinjajo, da je večina zaznanih težav kratkotrajnih in ne ogrožajo zdravja.
7. Glede **varnosti cestnega prometa** se postavlja vprašanje, ali bolj temna jutra, posebno spomladi in jeseni, vplivajo na število prometnih nesreč. Zaradi pomanjkanja podatkov in medsebojnega vpliva drugih dejavnikov, kot so vremenski pogoji, ni mogoče ugotoviti zanesljive vzročne zveze med poletnim časom in številom prometnih nesreč.

S podatki, ki so jih predložile države članice za pripravo tega poročila, bi se zaključki te študije po potrebi lahko posodobili in/ali dopolnili.

³ Glej povzetek zaključkov iz obrazložitvenega memoranduma k predlogu Direktive 2000/84/ES.

3. POSLEDICE POLETNEGA ČASA – POVZETEK PODATKOV, KI SO JIH POSREDOVALE DRŽAVE ČLANICE

Komisiji je 25 držav članic posredovalo svoje komentarje o vplivih poletnega časa. Glede ostalih držav članic je Komisija zaključila, da ne razpolagajo s potrebnimi podatki o vplivih poletnega časa⁴.

Povzetek prispevkov držav članic se glasijo, kot sledi:

3.1. Mnenje držav članic o sedanji ureditvi

Nobena država članica ne zahteva spremembe sedanje ureditve. Večina držav članic poudarja pomembnost uskladitve časovnega razporeda poletnega časa v Evropski uniji, posebno v prometnem sektorju.

Belgija zagovarja ohranitev sedanje ureditve ali pa, alternativno, uvedbo poletnega časa čez vse leto.

3.2. Vplivi na gospodarske sektorje, ki jih poletni čas najbolj zadeva

Večina držav članic ugotavlja, delno na osnovi posvetovanj s sektorji, da v njihovih državah ni znatnega vpliva poletnega časa na gospodarske sektorje, ki jih le-ta najbolj zadeva, t.j. kmetijstvo, promet in turizem.

V *Latviji* turistični strokovnjaki ocenjujejo, da poletni čas pozitivno vpliva na turizem, saj na primer ugotavljajo povečano povpraševanje po opremi za prosti čas (kolesarjenje, čolnarjenje, itd...).

Italija poroča, da imata gradbeniški in kmetijski sektor korist od poletnega časa, posebno v južnem delu države, saj je zjutraj manj vroče kot ob isti uri brez poletnega časa.

Iz podatkov, ki so na voljo v državah članicah, je mogoče sklepati, da je zaključek iz predloga sedanje direktive še vedno veljaven: gospodarski sektorji so poletni čas vključili v svoje dejavnosti.

3.3. Nove študije

Nekaj držav članic poroča o nedavnih kvantitativnih študijah o vplivu poletnega časa na *porabo energije, varnost cestnega prometa in zdravje*.

Energija

V *Bolgariji* je operater elektrodistribucijskega sistema opravil študijo o porabi elektrike v zadnjih treh letih. Ta študija je pokazala prihranke zaradi zmanjšane uporabe umetne osvetlitve, ocenjene na 20,5 GWh letno, oziroma približno 0,01 % celotne porabe v državi leta 2005⁵.

⁴ Komisija je junija 2007 državam članicam poslala dopis, s katerim jih je obvestila o svoji nameri, da bo sprejela tak zaključek v primeru, da se ne odzovejo do konca julija 2007. To poročilo torej temelji na podatkih, s katerimi je Komisija razpolagala 31. julija 2007.

⁵ Vir: statistični podatki, ki jih je objavil EURELECTRIC.

Študija, opravljena v *Franciji* leta 2006, je na osnovi simulacij primerjala sedanjo ureditev z ureditvijo „brez poletnega časa“. Študija je pokazala prihranke energije zaradi poletnega časa, ocenjene na 684 GWh (osvetlitev in klimatizacija), na drugi strani pa povečano porabo na račun ogrevanja v višini 14 GWh, kar pomeni prihranek 0,014 % skupne porabe leta 2005⁶. Študija je tudi pokazala, da bi za mesec dni zgodnejši prehod na poletni čas omogočil dodatni prihranek 45GWh za osvetlitev.

V *Sloveniji* so različne statistične analize, ki so jih opravile elektrodistribucijske družbe, pokazale, da sprememba ure v marcu in oktobru ne vpliva na porabo elektrike ali pa ima le neznamenit vpliv.

V *Estoniji*, kjer v letih 2000 in 2001 poletnega časa izjemoma niso uvedli, statistike kažejo, da je bila poraba elektrike v gospodinjstvih od aprila do oktobra višja kot pred obdobjem 2000–2001 in po njem. Vendar je bila razlika nižja od 10 %, razmerje med poletno in zimsko porabo pa je bilo podobno kot v letih, ko je bil poletni čas uveden.

V *Latviji* so konec marca 2006 primerjali porabo elektrike in maksimalno obremenitev elektroenergetskega sistema pred spomladanskim datumom spremembe ure in po njem. Ugotovljene spremembe teh dveh parametrov so bile minimalne.

Na *Cipru* združenje astronomov v svojem poročilu predlaga, da bi skrajšali trajanje poletnega časa in ga uporabljali samo od maja do septembra. S tem bi vključili mesece, ko traja sončna osvetlitev dlje od 12 ur, razen aprila, in s povprečno temperaturo nad 24° C. V poročilu zatrjujejo, da bi v primerjavi s sedanjim časovnim razporedom lahko prihranili energijo, vendar pa te trditve ne podprejo s kvantitativno analizo.

Varnost cestnega prometa

V *Estoniji* opravljena primerjalna študija o številu prometnih nesreč s smrtnim izidom in nesreč s preživelimi, ki so se v letih 2004–2006 zgodile 30 dni pred menjavo ure in 30 dni po njej, ni pokazala statistično pomembnih gibanj v primerjavi s skupnim letnim številom prometnih nesreč.

Raziskave, ki so jih opravili pri "*Estradas de Portugal*"⁷, niso pokazale neposredne povezave med poletnim časom in varnostjo v cestnem prometu. To mnenje je potrdilo tudi več izvedencev s področja prometa.

Zdravje

Na *Finskem* so v letih 2003 in 2004 v dveh študijah analizirali vpliv spremembe ure na človeško telo, in sicer na vzorcu 10 oseb. Določene vplive na spanec in bioritem so ugotovili v štirih dnevih po spremembi ure. Vendar avtorji poudarjajo, da zaradi majhnega vzorca iz študij ni mogoče narediti zaključkov za vse prebivalstvo.

Zaključek : Predvsem glede vpliva na porabo energije nekatere novejšje kvantitativne študije potrjujejo prihranke energije, čeprav le znatne, v primerjavi s skupno porabo energije, ne upoštevajo pa možne večje porabe zaradi morebitnega povečanja avtomobilskega prometa v večernih urah. Res je tudi, da bodo prihranki energije pri osvetlitvi verjetno vedno manjši

⁶ Vir: statistični podatki, ki jih je objavil EURELECTRIC.

⁷ Javna družba, odgovorna za upravljanje cest na Portugalskem.

zaradi prodora energijsko varčnih žarnic, kar je med drugim poudarilo tudi Združenje proti dvojnemu poletnemu času (ACHED). Glede na pospešen prodor klimatizacije v poslovne prostore v terciarnih dejavnostih pa bodo šele izkušnje pokazale, v kolikšni meri bodo te manjše prihranke nadomestili povečani prihranki na področju klimatizacije.

3.4. Mnenja državljanov

Raziskava javnega mnenja v državah članicah

Nekatere države članice so sporočile rezultate novejših javnomnenjskih raziskav ali javnih posvetovanj (na spletu) o poletnem času.

V *Estoniji* je javnomnenjska raziskava, opravljena leta 2001, pokazala, da je število zagovornikov in nasprotnikov poletnega časa skoraj enako.

V *Litvi* je v javnomnenjski raziskavi, opravljeni leta 2006, 55 % sodelujočih nasprotovalo poletnemu času, 32 % pa mu jih je bilo naklonjenih.

V *Latviji* so letu 2006 pripravili dve spletni posvetovanji. Pokazali sta, da približno 60 % sodelujočih nasprotuje poletnemu času. Vendar je treba poudariti, da ta rezultat ni bil dosežen na osnovi reprezentativnega vzorca oseb, temveč na osnovi vzorca oseb, ki so se odločile sodelovati pri posvetovanju.

Po javnomnenjski raziskavi, ki jo je v *Franciji* leta 2005 opravil inštitut CREDOC, sta približno dve tretjini Francozov naklonjeni poletnemu času ali pa sta glede njega indiferentni. V obdobju od leta 1993 se je namreč pozitivno mnenje povečalo za 12 točk, negativno mnenje pa se je zmanjšalo za 13 točk. Vendar je v raziskavi, ki jo je leta 2002 opravil SOFRES, 45 % sodelujočih zagovarjalo poletni čas *čez vse leto*, 31,4 % je bilo indiferentnih, 26,3 % pa je nasprotovalo poletnemu času.

Kot zaključek velja ugotovitev, da zelo omejeno število novejših javnomnenjskih raziskav o tej temi ne omogoča ustreznih sklepov, še toliko manj, ker se stopnja reprezentativnosti in rezultati teh raziskav med državami zelo razlikujejo.

EUROBAROMETER

Raziskava Eurobarometra, izvedena leta 1990, je pokazala, da je indeks zadovoljstva 57,4 % za celotno Evropsko skupnost.

Raziskava Eurobarometra, izvedena leta 1993, o datumu prenehanja poletnega časa, je pokazala, da so vsi prebivalci Skupnosti 12 držav članic bolj naklonjeni prenehanju poletnega časa konec oktobra (54,5 %) namesto konec septembra (38,4 %), t.j. sedanji ureditvi.

Stiki z združenji in državljani

Francosko združenje ACHED, ki nasprotuje poletnemu času v Franciji in Evropi, se je redno obračalo na Komisijo, med drugim s pismi, notami, članki in poročili, večinoma v 80-ih in 90-ih letih, v katerih avtorji iz različnih razlogov nasprotujejo poletnemu času. Poleg tega se združenje sklicuje na serijo starih študij o vplivu poletnega časa.

Druga združenja, vključno z združenji zadevnih sektorjev, Komisiji niso podala svojega mnenja.

Komisija pa občasno prejme pisma državljanov, ki pozivajo k spremembi sedanje ureditve (npr. ukinitve poletnega časa ali uvedba poletnega časa čez vse leto).

4. ZAKLJUČKI

Na podlagi podatkov, ki so bili posredovani Komisiji za pripravo tega poročila, je mogoče zaključiti, da analiza, predstavljena v predlogu Direktive, ostaja veljavna: razen dejstva, da je poletni čas ugodnejši za opravljanje različnih dejavnosti za prosti čas ob večerih in da se z njim prihrani nekaj energije, je njegov vpliv majhen. Poleg tega sedanja ureditev ni razlog za zaskrbljenost v državah članicah EU.

Na podlagi tega Komisija ocenjuje, da je sedanja ureditev poletnega časa, kot jo uvaja Direktiva, še vedno primerna. Nobena država članica ni izrazila želje po ukinitvi poletnega časa ali spremembi določb sedanje direktive. Pomembno pa je, da se ohrani usklajeni časovni raspored poletnega časa za zagotovitev dobrega delovanje notranjega trga, kar je glavni cilj Direktive.